

קונטרס

יסוד התפלה

יגלה מעלת התפלה, שאדם מתפלל על כל דבר
אל הקדוש-ברוך-הוא, אשר זה יסוד בית יהודי,
ומי שמרגיל את עצמו להתפלל אליו יתברך על
כל דבר, הוא יושב בטוח כמו בבית מוגן.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר יְסוּד גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, לְהִיּוֹת רְגִיל בְּשִׂיחָה בֵּינּוּ לְבֵין
קוֹנּוֹ, וּלְהַרְבוֹת בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים, פִּי מִי
שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, כָּל
הַחַיִּים שְׁלוֹ הוֹלְכִים כָּבֹד בְּצוּרָה אַחֲרֵת
לְגַמְרֵי, כִּי הַתַּפְלָה מְדַבֶּקֶת אֶת נַשְׁמָתוֹ שֶׁל
אָדָם בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקז)

קונטרס

יסוד התפלה

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י'): כְּשֵׁיֶשׁ, חס ושלום, דינים על ישראל, על-ידי רקודים והמחאת כף אל כף, נעשה המתקת הדינים. מה זה דינים? כְּשֵׁנְעֵלְמַת מְהָאָדָם אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהַכֹּל טָבַע, מְקַרָּה וּמְזַל, וּכְאֵלוֹ, כְּבִיכּוֹל, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַתֵּמַר בְּאֵיזָה מְקוֹם בְּשָׁמַיִם, וְעֹזֵב אוֹתָנוּ, זֶה נִקְרָא 'דִּינִים'; כְּשֵׁאָדָם מְקַיֵּם אֶת הַמְצֻוֹת, כִּי כֹךְ הַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ, כֹּךְ חֲנֹכוֹ אוֹתוֹ, אֲבָל אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְפַחַד, שְׂאֵם לֹא יִקְיֵם אֶת הַמְצֻוָּה — יִקְבֹּל אֵיזָה עֲנָשׁ, זֶה נִקְרָא 'דִּינִים'. דוּד הַמֶּלֶךְ אֹמֵר (תהלים ל, ח): "הַסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ — הִיִּיתִי נִבְהָל"; בְּרַגַע שֵׁשׁ הַסְתַּרְתָּ פָנִים אָדָם נִבְהָל, מְפַחַד — מֵהַ יְהִיָּה, וְאֵיךְ יְהִיָּה, וְהַכֹּל בָּא לוֹ כֹּל-כֹּךְ כְּבֹד וְקִשָּׁה. מֵהַ שְׂאִין כֵּן, כְּשֵׁאָדָם מְרַגֵּשׁ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

נמצא, ואין בלעדיו נמצא, והכל זה בהשגחה פרטית, כל מה שעובר על בני-אדם בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות, הכל הוא ממנו יתברך, זה נקרא חסד, כמו שכתוב (תהלים נב, ג): "חסד אל כל היום", החסד של הקדוש-ברוך-הוא מאיר כל היום. אדם מקיים מצוה בשמחה, ומדוע? כי יודע שהקדוש-ברוך-הוא נמצא בתוך המצוה, על-כן הוא שמח, שעושה את רצונו יתברך. ולכן אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות שמחה, סימן א): כשאדם עושה מצוה בשמחה, סימן שלבו שלם יאלקו. זה נקרא המתקת הדינים. ולכן אומר רבנו ז"ל: כשיש, חס ושלום, דינים על ישראל, על-ידי רקודים שאדם רוקד, והמחאת כף אל כף, הוא שר ומוחא בפיו, בזה הוא ממתיק את הדינים. כי מדוע אדם עצוב ושבור, מדוע נמצא בדכאון? כי אינו מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא, וחושב כאלו עזב אלקים את הארץ, והכל מתנהל איש כל הישר בעיניו יעשה, כל דאלים גבר, נעשה הפקר, אז הוא שבור, למה להוא יש כח ולי לאו, למה להוא יש כסף ולי לאו, למה להוא מצליח ואני לאו, זה נקרא 'דינים', שנעלם ונסתר ממנו אלקותו יתברך, וחושב שזהו זה, אני הכי אמלל, ואלו אחר הכי מאשר. אף ברגע שאדם מכניס את הקדוש-ברוך-הוא בזה העולם, יודע שכל אשר קורה אתו בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות, זה ממנו

יתברך, זה נקרא 'חסד'. ואז אדם שמח, ואצלו כל מצוה שעושה היא בשמחה, כי יודע, שעכשו הוא עושה את הרצון של הקדוש-ברוך-הוא. ובו ברגע שאדם שמח, כל רגע ודקה ושניה שרק חושב ממנו יתברך, זה נקרא חסד, הוא מרגיש את החסד שהשם יתברך עושה אתו.

וזו עקר הגדלה של הקדוש-ברוך-הוא, שהוא אין סוף ברוך הוא, רוחניות חיות אלקות, שיכולים להכניסה בכל העולם כלו, שידעו שיש אלקים חיים ומלך עולם, יש מנהיג לבריאה. ואפלו גויים יכירו שיש אלקים שליט ומושל, שזה מה שכתוב (תהלים צו, ג): "ספרו בגויים נפלאותיו", צריכים לספר גם לגויים, שיש אלקים חיים ומלך עולם, יחיד ומיוחד, שמשגיח על הכל. ומי ששפך דם ישראל, ישלם על כך מחיר כבד מאד, כי הקדוש-ברוך-הוא אינו ותרון. ולכן 'דינים' נקראים העלמת אלקות, שאדם אינו מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא. 'חסד' נקרא, שאדם מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא והוא שמח. מסביר רבנו ז"ל, איך יכולים להמשיך את גדלת הבורא יתברך פה בזה העולם, שלא רק אנחנו עם ישראל נדע מהקדוש-ברוך-הוא, אלא אפלו אמות העולם יכירו את הבורא יתברך שמו, כי תכלית הבריאה היתה — בגין דאשתמודעון

יסוד התפלה

ליה (זהר ח"ב מב.), שנוזקה להפיר את הקדוש-ברוך-הוא, זה נעשה על-ידי תפלה.

כשאדם מרגיל עצמו להתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא, לדבר עמו יתברך, לבקש את השם יתברך, זה היסוד של חיי יהודי. אומר רבנו ז"ל, שישיגן שלש בחינות בתפלה: הר, שדה, בית. אברהם אבינו קרא למדרגת התפלה 'הר', הר המוריה, לשם נטל את יצחק, והיה מוכן למסור אותו להקדוש-ברוך-הוא, אשר זו מדרגה גבוהה מאד מאד, מסירות נפש ממש, להיות מוכן להשחט בעבורו יתברך. זו מדרגה למעלה מהשגתנו, זה נקרא 'הר'. יצחק קרא למדרגת התפלה 'שדה', כמו שכתוב (בראשית כד, טג): "ויצא יצחק לשוח בשדה", יצא לשדה לדבר אל השם יתברך. יעקב קרא למדרגת התפלה 'בית', כמו שכתוב (ישעיה נו, ז) "כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים". מה ההפרש? אלא ידוע, שהנביאים ישבו תמיד בין ההרים, והתבודדו להקדוש-ברוך-הוא, ישבו במקומות רחוקים לגמרי מבני-אדם, התבודדו רחוק מהישוב, עבדו את הקדוש-ברוך-הוא במסירות נפש הכי גדולה, זה נקרא הר, וזו המדרגה של הנביאים, ללכת לגמרי חוץ מישובו של עולם, זו עבודה של בודדים. אחר-כך יש עבודה בשדה, שאינו רוצה להיות בין בני-אדם, אשר זו

המדרגה של התנאים והאמוראים, שהם היו הולכים חוץ מביתם ויושבים בשדות והתפללו, זה כבר יותר פרוור, אבל גם-כן חוץ לישוב. המדרגה הכי גבוהה, שיכנים משיח בעולם, זה יהיה 'בית' — תפלה בבית. הינו אדם ירגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ויבקש ממנו יתברך כל מה שהוא צריך — דברים גשמיים, חמריים, יבקש מאתו יתברך. בזה יש לנו השגה. כשאנו מתפללים, עלינו לבקש דברים רוחניים, דברים שלמעלה מהשגתנו, עבודות קשות מאד, כדי לזכות לנבואה, לרוח-הקדש, זה נקרא הר, שמבקשים על דברים גבוהים מאד, ויש שמתפללים על שאר רוחניות, שזה נקרא שדה, והתפלה שאדם מתפלל היא חוץ לבית, והנה אחר-כך הוא בא לבית, ומתרגז על אשתו וילדיו, על שכניו, נעשה כעסן, נשבר ונכנס בתוך עצמו. ומה פעל בזה!? בקשת על רוחניות, על נבואה, על רוח-הקדש, על מדרגות והשגות, בוא נראה איך אתה יכול להחזיק מעמד בתוך הבית, כשהילדים מוציאים אותך מהכלים, וממררים את חייך, שעוברים עליך צרות ויסורים, ואין לך מה לאכל, אין לך בפה לשבר רעבונך, בוא נראה אם תחזיק מעמד, אם תתפלל על זה.

מדוע אדם אינו מתפלל על דברים גשמיים? כי

יסוד התפלה

אין לו השגה בדבר כזה, ובאמת זה הסוד של רבנו ז"ל. רבנו ז"ל הכין פלים למשיח צדקנו, משיח שבוא יבוא וילמד עמנו את הלמודים הללו של רבנו ז"ל. שאתה אל תבקש על נבואה, על רוח הקדש על מדרגות והשגות, תבקש מה שאתה צריך בבית, שלא תתרגז על אשתך, שלא תכעס על ילדיך, שלא תתרגז על כל העובר עליך, שלא תשבר שאין לך פרנסה, אין לך מהיכן לשלם שכר דינה, זה נקרא 'בית', ובזה יש גם לגויים השגה. וזה מה שכתוב (ישעיה נו, ז):

"והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי, עולותיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי", גוי גם-כן מבין שהוא צריך פרנסה, שכר דינה, נחת מילדים. זה מה שיכניס משיח בעולם, לבקש על דברים שצריכים בבית, וזו המדרגה הכי גדולה, שאדם מבקש על דבר שהוא צריך ואיננו רחוק ממנו; אין לו שלום-בית, שיבקש את הקדוש-ברוך-הוא: "רבנו של עולם, עזרני נא שלא אריב עם אשתי", הילדים ממררים חזיו, שיבקש את הקדוש-ברוך-הוא: "רבנו של עולם, שיהיה לי נחת" וכו', מנסים את האדם כדי לראות איך יכול להתמודד עם חיי היום-יום, זה נקרא 'בית'.

ואת כל זה יעקב אבינו הכניס דרך בניו השבטים הקדושים, שנים-עשר שבטי יה, שמהם יצאו כלל

נשמות ישראל. וזה מה שמשׁיח יכניס בעולם, עד שאמות העולם יבואו ויאמרו לעם ישראל: "בית יעקב לכו ונלכה באור ה' ה'ה", באו ביחד ונשיג את האור של הקדוש-ברוך-הוא. וזה הלמוד של רבנו ז"ל, שמלמד אותנו איך להתפלל. רבנו ז"ל אומר (לקויטי מוהר"ן, חלק ב', סימן צג): למה חולקים עלי, מה רוצים ממני? אלא כל הענין שלי זה תפלה, כי רבנו ז"ל תמיד דבר מתפלה, שזה הסוד של משיח, שיכבש את העולם בתפלה, ויחדיר בכל העולם כלו, אשר היסוד הוא תפלה. ויסוד התפלה — לבקש גם על דברים גשמיים; כי רבנו ז"ל רוצה אמת, ומה זו אמת? הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (ירמיה י'): "והו'ה אלקים אמת" ומלך עולם, רק הקדוש-ברוך-הוא אמת, ומי שמרגיל עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, גם בו נכנסת אמת, ולכן אמר רבנו ז"ל: למה חולקים עלי? כי כל הענין שלי זה תפלה, ועל תפלה, אומרים חכמינו הקדושים (ברכות ו:): "פרום גלת לבני-אדם", אלו דברים העומדים ברומו של העולם, ובני-אדם מזלזלים בהם, ומאי ניהו? תפלה.

פעם אחת אמר רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל, כשהתלונן לפניו שיש לו בגד קרוע, שיבקש את הקדוש-ברוך-הוא שיהיה לו בגד, אמר מוהרנ"ת ז"ל:

וכי גם על זה צריכים להתפלל להקדוש-ברוך-הוא?
 אמר לו רבנו ז"ל: וכי לא מתאים לך לבקש גם על
 דבר כזה? ! על כל דבר ודבר צריכים לבקש את הבורא
 יתברך שמו, זה יסוד התפלה שמכניס בנו רבנו ז"ל,
 שפל-כף נרגיל עצמנו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, עד
 שנרגיש שהשם יתברך נמצא פה אתי, עמי ואצלי, ואין
 יכולים לחיות בלעדיו יתברך.

איך אפשר לחיות בלי בית? ! אוי לו לאדם שצריך
 לישן בחוץ, ללא קורת גג, זה נקרא אמלל, אין לו שכל
 ודעת, אינו יודע מה לעשות, אבד את חושיו, הוא נכנס
 בתוך עצמו בדכאון כזה, שפבר אינו יכול לחשוב. הוא
 צריך אכל, ומחטט בזבלים, רחמנא לישזבן, כמו
 שרואים מחסרי בית מסתובבים קרועים ובלויים,
 רעבים וצמאים, והולכים לחטט באשפתות, למצא
 איזה דבר מאכל לשבר רעבונם, קופאים מקור בחרף,
 ישנים בחדרי מדרגות או במרתפים, או בשאר מקומות
 מחסה, ובקיץ — חוטפים תנומה על ספסלי רחוב או
 גנים. והם מפחדים ביותר, ממה זה נובע? אין להם
 שכל ודעת. וחכמינו הקדושים אומרים (נדרים מא.): אין
 עני אלא דעת, דלא ביה — פלה ביה, מי שיש לו שכל
 — יש לו הכל, דלא דא ביה — מה ביה? ! דעת קנית
 — מה חסרת? ! ואיזו דעת מדבר פה? "אתה הראת

יסוד התפלה

פה

לדעת פי הוגי"ה אלקים, אין עוד מלבדו" (דברים ד), אדם צריך להחזיר בעצמו, שאין בלעדיו יתברך כלל, ומבקשים ממך רק דבר אחד — פתח פיה, ותדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, זה יסוד התפלה, וזה מה שרَبנו ז"ל רוצה להחזיר בנו. ואם היינו מציתים את רבנו ז"ל, כל החיים שלנו היו חיים אחרים לגמרי. והרי זה כדגמת אדם הגר בתוך בית, ומוגן ומכסה, כך מי שמרגיל עצמו ויודע, שהכל זה אלקות ואלקות זה הכל, כל החיים שלו הולכים בצורה אחרת, ולפני שעושים איזה דבר, הולכים להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, לספר לפניו יתברך כל אשר קרה בינו לבין זולתו, וכך זוכים לישוב הדעת, לשקל — "האם כדאי לי לצאת נגד האדם הזה, ולגלות מה מזמותיו הרעות, או שאשאר בצד, ואעלים עין, למה לי כל זאת?! " וכן בכל פרט ופרט; "אשתי עשתה דבר נגד רצוני, האם כדאי לי להעיר לה ולהתקוטט עמה, או שמא לישב בשקט", וכן עם הילדים — מה עושים?! זה נקרא תפלה בסוד 'בית', זה היסוד שיעקב אבינו מחזיר בנו.

בית-המקדש הראשון נקרא על שם אברהם, ולבסוף נחרב, פי ללכת בדרך 'הר' חוץ לישוב לגמרי, לזה אין קיום, כמה אדם כבר יכול לחקות את הנביאים. בית-המקדש השני נקרא על שם יצחק —

יסוד התפלה

'שָׁדָה', גם בְּזֶה לֹא הִרְבֵּה יְכוּלִים לְהַחֲזִיק מֵעֶמֶד, לְרוּץ לְשָׁדָה וּלְשֹׁבֵת שָׁם שְׁעוֹת רַבּוֹת, גַּם לָזֶה אֵין קִיּוּם. בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שְׁאָנוּ מְחַכִּים וּמְצַפִּים שְׁיִבְנֶה, לָזֶה יִהְיֶה קִיּוּם, בְּחִינַת (ישעיה נו, ז): "כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים" — זֶה יַעֲקֹב, זֶה 'בֵּית', זֶה כָּל אֶחָד מִבֵּין; אָדָם צָרִיךְ אֲשֶׁה, כִּי הוּא צָרִיךְ לְהִתְחַתֵּן, לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא לְהִיּוֹת פְּלֶג גּוֹף, אֲשֶׁר לֹא כִדָּאי לְחִיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, אִם פָּגַם בְּפָגַם הַבְּרִית פַּעַם אַחַת, כִּי זֶה כָּל-כָּף חָמוּר, וְלִכֵּן שְׁלוֹם-בֵּית — זֶה הִיסוּד, שְׁיִהְיֶה לוֹ בֵּית מֵעֶצְמוֹ, זֶה נִקְרָא יְסוּד הַתְּפִלָּה, אֲנִי צָרִיךְ 'בֵּית' לְגוֹר בּוֹ. וְכֵן אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ירושלמי מועד קטן ב, ד): שְׁמַחָה לְאָדָם בְּשַׁעָה שֶׁהוּא דָר בְּתוֹךְ שְׁלוֹ. בֵּית כּוֹלֵל כָּל הָרְהוּט: כְּסָאוֹת, שְׁלֻחָנוֹת, מְטוֹת, תְּנּוּר, מְקַרֵּר, מֵיִם וְשֶׁאֵר הוֹצָאוֹת, וְזֹאת כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ וּמִבֵּין וּמְשִׁיג, שְׁצָרִיךְ לָהֶם, אֲזִי תִתְפַּלֵּל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל דְּבָרִים אֱלוֹ, זֶה מֵה שְׂרַבְנוּ וְ"ל מְלַמֵּד אוֹתָנוּ — לַעֲשׂוֹת מִהַבֵּית מִשְׁכָּן, לַעֲשׂוֹת מִהַבֵּית בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. זֶה מֵה שְׁמַשִּׁיחַ יְכַנִּיס בְּעוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת הָאָדָם הַכִּי מְאֹשֵׁר, וּבְזֶה נִכְלָלוֹת כָּל הַמְּדַרְגּוֹת שֶׁל נְבוּאָה וְרוּחַ-הַקְּדוּשׁ וְשֶׁאֵר הַשְּׂגוֹת. אִם אָדָם יְכוּל לְחִיּוֹת עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה הַמְּדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיּוֹנָה, אֲבָל בְּנֵי-אָדָם אֵינָם מְבִינִים אֶת זֹאת, וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְנוּ וְ"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן נב), שֵׁשׁ קְשִׁיּוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-

ברוך-הוא, אדם אינו מבין דעת הבורא יתברך שמו —
 למה אלו הרשעים מצליחים ועושים חיל, ולמה
 הצדיקים סובלים, הלא נראה שצריך שיהיה להפך,
 שהרשעים יקבלו עונשם על אתר, והצדיקים יקבלו
 שכרם על אתר. אז יש לבני-אדם קשיות, אומר רבנו
 ז"ל, אוי ואבוי אם לא יהיו קשיות, כי הקדוש-ברוך-
 הוא כל-כף גדול למעלה משכלנו ודעתנו, איך אנחנו
 עם שכלנו המזהם יכולים להבין דעת המקום ברוך
 הוא, אבל סיים רבנו ז"ל: אשרי אדם שאין לו קשיות
 עליו יתברך, ויודע שכל אשר קורה כף צריך להיות.
 וכן אשרי מי שלא יהיו לו קשיות על הצדיקים, אשר
 באמת כף צריך להיות, כי הצדיק עובד ה' מנעוריו,
 ואנו חזרנו בתשובה רק עתה, לפני שנתים שלש,
 והצדיק עובד את הקדוש-ברוך-הוא חמשים שנה
 רצופות, נסו אותו בכל מיני נסיונות קשים ומרים,
 ועמד בכלם, כל המח שלו דבוק בהקדוש-ברוך-הוא,
 אין לו בחיים כלום, רק את הקדוש-ברוך-הוא, כל רגע
 ודקה הוא מוכן למסור נפשו בעבורו יתברך, האם לנו
 יש משג בדברים כאלו? לא ולא! כלנו רחוקים מזה,
 אז איך עם הראש המגשם שלנו נבין את הצדיק? !
 רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לו): וזה כלל
 גדול, שמי שלא תקן פגם הברית שלו, לא יבין דברי
 הצדיק, אדרבה, יהיו לו קשיות רבות על הצדיק. כי

מִחַ פָּגוּם בַּפֶּגֶם הַבְּרִית, שֶׁקֶלְקֵל מַחוּ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן,
 מְלֵא זְהֻמָּה, אֵיךְ יָכוֹל לְהִבִּין צְדִיק? אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קטז), שֶׁבְּנֵי-אָדָם חוֹשְׁבִים, שְׂאֵת
 הַצְּדִיק צְרִיכִים לְהַפִּיר מִבְּחוּץ, הוּא עוֹשֶׂה תְּנוּעוֹת
 מְשֻׁנוֹת, הוֹלֵךְ בַּבְּגָדִים מְשֻׁנִּים, בְּזֶה כָּל אֶחָד מִבֵּין,
 וְחוֹשֵׁב: אֵי, רְאוּ אֵת זֶה, אֵילוּ תְּנוּעוֹת עוֹשֶׂה, אֵילוּ
 צְעָקוֹת הוּא צוֹעֵק, אֵילוּ מְלַבּוֹשִׁים הוּא לוֹבֵשׁ, אוֹמֵר
 רַבְּנוּ ז"ל: לֹא וְלֹא, אֵת הַצְּדִיק אֵין יְכוֹלִים לְהַפִּיר
 מִבְּחוּץ בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפָּן, וְנִרְאֶה כְּכֹל הָאָדָם, אֲבָל
 הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁלוֹ הֵיא עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי, וְלִכֵּן אֵין לָנוּ
 הַשְּׂגָה בְּצְדִיק, וַיֵּשׁ לָנוּ קְשִׁיוֹת עָלֵינוּ, לַחֲשֹׁב שֶׁהוּא אָדָם
 פְּשׁוּט. אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן קא), שֶׁאָדָם אֵינוֹ
 צָרִיךְ מְאוּמָּה, רַק תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת. הַצְּדִיק הוֹלֵךְ
 בְּתְּמִימוֹת, דְּבוּק אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מִתְּנַהֵג כְּאַחַד
 הָאָדָם, אֲבָל בְּאַמֶּת בַּפְּנִים הוּא אֵשׁ שׁוֹרֵף, נִשְׂרָף בְּכֹל
 דְּקָה אֶל בּוֹרְאוֹ, וְזֶה אֵף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְרְאוֹת, כִּי גַם
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּשׁוּט בְּתַכְלִית הַפְּשִׁיטוֹת. אִם הָיִינוּ
 מְתַקְּנִים, הַכֹּל הָיָה נִרְאֶה אַחֲרַת, הָיִינוּ מְקַרְבִּים לְצְדִיק
 שֶׁדְּבוּק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא הָיוּ לָנוּ קְשִׁיוֹת עָלֵינוּ
 כָּלֵל. וּבְאַמֶּת אִם אָדָם הָיָה רַק מְאַמֵּין בְּצְדִיק, הָיָה רוֹאֶה
 מוֹפְתִים, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א',
 סימן קפו), שֶׁכָּל אֵלוּ הָאֲנָשִׁים הַתְּמִימִים, הַבָּאִים
 מְאוּסְטְרִיָּה וּמֵהוֹנְגְרִיָּה, הָיוּ אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים בְּיוֹתֵר, אֲבָל

יסוד התפלה

פט

היתה להם אמונת חכמים גדולה מאד, ראו מופתים גדולים, הם הסתכלו על הצדיק באפן אחר לגמרי; יש אחד שמסתכל על הצדיק, רוצה לראות משהו, ואינו רואה כלום, ויש אחד שבא לצדיק וחושב: אינני רוצה כלום, אני רוצה יראת שמים, אני שבור ומדכא, אני רוצה אלקות, והוא זוכה לקבל הרבה מאד, כי גם הקדוש-ברוך-הוא פשוט בתכלית הפשיטות.

למה אדם אינו מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא? כי רוצה לראות משהו משהו באלקות, אז אינו רואה כלום. כדגמת אור, האם יכולים להסביר מה זה, איזה צבע לו, איך הוא נראה, הלא אי אפשר להסבירו. כמו-כן רוחניות אלקות אי אפשר להסביר. כתוב בזהר (תקוני זהר, דף יט.), ש"אוי"ר זה אור י', " זה חכמה, חכמה עלאה, את הצדיק גם-כן אין יכולים להבין אותו ולהסבירו, פעם מדבר כף ופעם כף, פעם מתנהג כף ופעם כף, כי הרי צריך לילך לפי דעת כל אחד ואחד.

וזה מה שבקש משה רבנו את הקדוש-ברוך-הוא (במדבר כז, טז): "יפקד הוי"ה אלקי הרוחות איש על העדה" — שיכול להלך לפי רוחו של כל אחד. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהב"ן, חלק א', סימן צא), שהצדיק מדבר דבורים, ומספר ספורים כאדם פשוט, ומשחק עם כל

אחד ואחד, עד שנדמה עליו כאיש פשוט. ואחר-כך כשהולכים ממנו פתאם מתלהב הלב, שגם זה האדם הקטן מתחיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא וללמד תורה, וגם לו יש כסופים לרוחניות, איך קרה דבר כזה? אין יכולים להבין. אך אלו שבאים לחפש תכף-ומיד מומים על הצדיק — ימצאו, כי אינם מבינים את הצדיק. הוי טפשים, שוטים, כסילים ואוילים, הצדיק משחק אתכם, אינו יכול להכניס בכם אלקות תכף-ומיד, כי לא תבינו, שהרי אדם פגום, צריך להלביש לו את האור בלבושים כאלו, עד שגם הוא יבין, ומי שרוצה באמת — יקבל. אבל על זה צריכים שיהיה לו תקון הברית, ולכן אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות צדיק, סימן צז): מי ששומר את בריתו, בודאי מכבד את הצדיק, מה שאין כן מי שמחו פגום, יעשה כל מיני ליצנות, וידבר ויתלוץ מהצדיק, ורחמנא לצלן. לכן אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות צדיק, סימן קסג): הנואפים לרב הם מתנגדים על הצדיקים.

ולכן צריכים לדעת, שרבנו ז"ל רוצה להחדיר בנו את המדרגות הכי עליונות, אבל עלינו להתחזק באמונת חכמים ולא לשמע לליצנים, שיוליכו אותנו שולל. מהו ליץ? שחוק הפסיל. הפסיל צוחק, שוטה עושה ליצנות. חכמינו הקדושים אומרים (אבות ג, ב):

שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה, הרי זה מושב לצים. שני אנשים מטילים ביחד, יושבים ביחד, אם הדבורים אינם דבורי תורה, שאינם מדברים מאמונה, משבח הצדיקים, זה כבוד מושב לצים. "מה עשיתי", אדם שואל, "הלכתי ופטפטתי על דא וְהא, על חדשות, על מזג האויר, עשיתי משהו רע?!" אף ברגע שלא דברת מהקדוש-ברוך-הוא, ברגע שלא דברת מהצדיק, מיראת שמים, זה כבוד מושב לצים. על אחת כמה וכמה באין ערך, רשעים ארורים, שאינם מתביישים לדבר נגד הצדיק, זה נקרא מושב לצים, שדוד המלך מתחיל את ספרו (תהלים א): "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד, ובמושב לצים לא ישב", ומזכיר שלש מדרגות: רשעים, חטאים, לצים. זו הסכנה הגדולה ביותר, לא לילך ולא לעמד ולא לישב ביניהם, אשר בנקל יכניסו בך ארס נגדו יתברך ונגד הצדיק.

ובפרט תלמידים שהיו ומקורבים לצדיק, ויודעים מה הצדיק עשה בעבורם, מסר נפשו וכל כלו בשביל שיהיה להם טוב, והיום הם פוערים פיהם לדבר על הצדיק, רחמנא לצלן, הלא הם רשעים ארורים, חוטאים ומחטיאים את הרבים, ריקים ופוחזים, וצריכים להשמר מהם. רבנו ז"ל בא להחזיר בנו את

יסוד התפלה

התמימות הפנימית, כי רבנו ז"ל אהב מאד יהודים, שאינם רוצים כלום, רק תורה, תפלה, והקדוש-ברוך-הוא, שרוצים להתקשר אל הצדיק, ואז הצדיק ימתיק מאתנו את הדינים, שנצא מהעצבות והדכאון, ויחדיר בנו חסד, שנרגיש שהקדוש-ברוך-הוא אתנו ואצלנו ואוהב אותנו.

חכמינו הקדושים אומרים (מדרש אגדה), שהסנהדרין ישובו ודנו אם דוד המלך ראוי לבוא בקהל. הסנהדרין נקראים 'עיני העדה', מה העינים בראש האדם, והגוף הולך אחריהם, כך הסנהדרין הם עיני העדה, וכלל ישראל הלכו אחריהם, ואלו הסנהדרין ישובו ודנו והחליטו, שלדוד המלך אסור להכנס בקהל ה', רחמנא לישזבן, שמו שמים, הואג האדומי היה מהסנהדרין, והוא דן, שדוד המלך אינו ראוי להכנס. והנה יצאה בת קול מתחת לכסאם ואמרה: "הוא יקראני אבי", אתם רוצים לדון את דוד המלך, אם הוא מתר להכנס בקהל אם לאו, אבל הוא יקראני אבא, דוד המלך תמיד ברח אל הקדוש-ברוך-הוא, ומכל צרותיו חבר את ספר התהלים.

האם כשעובר עלינו משבר, אנו מדברים אל הקדוש-ברוך-הוא, רצים אל השם יתברך?! הלא

כְּשֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם אֵיזָה מִשְׁבֵּר, הוּא כָּבֵר מְלֵא טְרוּנוֹת
 עָלָיו יִתְבָּרַךְ. וְדוֹד הַמֶּלֶךְ אַחַר כָּל צָרָה שֶׁבָּאָה עָלָיו,
 שֶׁפֶךְ אֶת לְבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶה מֵה שֶׁרַבְנוּ ז"ל רוֹצֶה
 מֵאֲתָנוּ, שֶׁנִּרְגִיל אֶת עֲצָמָנוּ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּשֵׁפֶת הָאֵם שְׁלָנוּ. דוֹד הַמֶּלֶךְ הִזָּה גִּרְדָּף כָּל יְמֵי חַיָּיו,
 אֲבָל בָּרַח רַק אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְזֶה מֵה שֶׁמְחַדִּיר
 בְּנוֹ רַבְנוּ ז"ל, וְגִדַּע שֶׁיְסוּד הַתְּפִלָּה זֶה בְּקִשָּׁה וְתַחֲנָה.

מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, תְּלַמֵּיד רַבְנוּ ז"ל, קָבַל בְּשֵׁלְמוֹת אֶת
 הַלְמוּד שֶׁל רַבְנוּ ז"ל, עַד שֶׁרַבְנוּ הֵעִיד, שֶׁמִּנֵּי יוֹדַע רַק
 ר' נֶתַן, וְר' נִפְתָּלִי מְעַט. מוֹהֲרַנ"ת ז"ל מָסַר אֶת כָּל כְּלוֹ
 בְּשֵׁבִיל רַבְנוּ ז"ל, גָּלָה וּפְרָסָם אֶת רַבְנוּ ז"ל בְּעוֹלָם.
 הַשְּׂאִיר לָנוּ סְפָרִים, שְׁמַחֲיִים וּמְשַׁמְחִים וּמְעוֹדְדִים
 וּמְחַזְקִים נַפֶּשׁ כָּל חַי. מֵה עֶבֶר עַל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל כָּל
 יְמֵי חַיָּיו עַל פְּנֵי הָאָדָמָה בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר — רַק
 מִחֻלְקֵת וּמְרִירוֹת, רְשָׁעִים אֲרוּרִים הַכְּנִיסוּהוּ לְבֵית סֵהַר,
 עָשׂוּ מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי צָחוּק, עָבְרוּ עָלָיו מִשְׁבָּרִים בְּתוֹךְ
 בֵּיתוֹ, סָבַל מִלְדָּיו, סָבַל מִהַשְׁכָּנִים, סָבַל מִכָּל הָעִיר,
 סָבַל מִכָּל הַמְּדִינָה, הוֹצִיאוּ עָלָיו כָּל מִינֵי שְׁמוֹת רָעִים,
 וְיוֹתֵר מִמָּאָה שָׁנָה דִּבְרוּ כָּל דָּבָר אֲסוּר עַל מוֹהֲרַנ"ת
 ז"ל, עִפְרָא לְפוּמֵייהוּ, מֵה שֶׁדִּבְרוּ עָלָיו, אֲךָ הוּא זָכָה
 וְהוֹתִיר לָנוּ סְפָרִים כְּאֵלוֹ, שְׁמַחֲזָקִים וּמְעוֹדְדִים אֲפִלוּ
 אֶת הַכִּי גְרוּעַ, וּמוֹרִים לָנוּ אֶת הַדְרָךְ אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב

לצדיק — זו גדלות הצדיק. לעמתו ישנו אחד, שיושב ברום רימו של עולם, ואין עליו התנגדות, כלם הולכים אחריו כעגלים, ושוטפים להם את המח, כי אנשים אוהבים הצגות, ומתפעלים: "תראו, אין על הצדיק הזה שום מחלקת, כלם שומעים לו" וכו'. אבל באמת אמר רבנו ז"ל בדיוק ההפך (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קסג), שהצדיק האמת צריך להיות בפה של כל אחד ואחד, וכל אחד לו עס אותו, מדבר ממנו. אפלו אין מכירים את הצדיק ועוד מדברים עליו. הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע אמר, שנגד כל צדיק הדבוק באין סוף ברוך הוא, מכרח לקום כנגדו רשע מרשע, טמא מטמא, איש בליעל, ריק ופוחז, וכך היה אצל מוהרנ"ת ז"ל, שגרשוהו מעיר ברסלב ארבע שנים, איזה צער ועגמת נפש ויסורים היו לו, ומה קרה לבסוף? ממוהרנ"ת ז"ל נותרו ספרים, שמחזקים את כל העולם כלו. והתבטא פעם ואמר: מהמתנגד שלי ישאר עלית גג מלאה בקבוקים ריקים. כי ההוא סבל על המעים, ולכן הביאו לו ארק ויין שרף, ולבסוף מת מיתה משנה, ונותרה ממנו עלית גג מלאה בקבוקים ריקים, ועד היום אין יודעים היכן קברו. וממוהרנ"ת נותרו ספרים כאלו, שמעודדים ומשמחים ומקרבים את כל הנפשות, וככלם יודעים היכן קברו, ובאים לפקד אותו. ואף שמוהרנ"ת ז"ל בקש, שלא יבואו לקברו, כי הוא יהיה תמיד אצל

רבנו ז"ל, אף-על-פי-כן כלם נמשכים אליו, ויש בציונו הקדוש התעוררות גדולה מאד, ויודעים, אשר פה מנח אדם שמחזק אותנו כל-כף לתפלה. ואם-כן רואים שזה בדיוק ההפך מדעת העולם, כמה קשיות היו על מוהרנ"ת ז"ל, כל תלמידי רבנו ז"ל חלקו עליו, כי לא הבינו אותו, היו תלמידים שרצו להחרימו, והיו שצעקו: "מה עשית לנו, שישנה כל-כף הרבה התנגדות", וכיום לא נשאר מהתלמידים הללו שום זכר, ואפלו אין יודעים מי הם לגמרי.

וזאת צריך לידע, אשר אלו שמגלים ומפרסמים את הצדיק, אלו שמפיצים את תורתו הקדושה, עליהם קמים מתנגדים רשעים ארורים, ואותם מתנגדים לא קבלו מהצדיק מאומה, ועליהם אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק.): כל החולק על רבו כחולק על השכינה. וכיצד הגיעו לזה? כי אין להם את יסוד התפלה; כשאדם זוכה להרבות בתפלה הוא מוצף ומטהר את מחו, ומכניע עצמו לפניו יתברך ולפני הצדיק. לכן הבה נרגיל עצמנו מעתה לפתח את הפה אפלו חמש דקות, אשר אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים ט' קיב), שאצלו יתברך חשוב אמת, ואם אדם מדבר עם אמת, מאיר בו אור הקדוש-ברוך-הוא, אזי יכול לצאת מהצרות שלו, מהרשעות שלו. אדם יכול להיות רשע

מִרְשָׁע, וְאֶפְלוּ אֵינּוּ יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כֹּזֵה. אָדָם יְכוּל לְהִיּוֹת
 אִישׁ רַע וּבֶן בְּלִיעֵל, וְאֵינּוּ יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כֹּזֵה. אָדָם עוֹשֶׂה
 רָשָׁעוֹת לְזוּלָּת, וְאֵינּוּ קוֹלֵט שֶׁהוּא כֹּזֵה. אָדָם לוֹוֶה כֶּסֶף
 מִהַזּוּלָּת וְאֵינּוּ מְשַׁלֵּם — הוּא רָשָׁע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים
 לז, כא): לֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלַם, הֵיטְכֵן?! אָדָם חִיב כֶּסֶף,
 הוּא צָרִיף לְשַׁלֵּם, אִם אֵין לָּהּ, כְּתוּב בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (הלכות
 צדקה, סימן רמח): מִי שֶׁאֵין לוֹ כֶּסֶף, מִתָּר לוֹ לִילֵף לְצַדֵּקָה.
 אָבֵל אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁמְקַבֵּץ צְדָקוֹת, וְאֵינּוּ צָרִיף אֶת
 הַצְּדָקָה, אוֹמְרִים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאֵינּוּ נִפְטָר
 מִן הָעוֹלָם, עַד שֶׁיִּצְטָרֵף לְבְרִיּוֹת (פאה ח, ט). רוֹאִים בְּנֵי
 אָדָם מְסַכְּנִים, יוֹשְׁבִים בְּבֵתֵי אָבוֹת, וְהֵם גְּלַמּוּדִים
 וְנִזְקָקִים לְבְרִיּוֹת, אֵינָם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת פִּיזִיּוֹת.
 וְאֵין יוֹדְעִים מִדּוּעַ אֵרַע לָהֶם כְּזֹאת, אִךְ מִי יוֹדֵעַ אִם
 בְּצַעֲרֵרוֹתָם לֹא גָּנְבוּ וְגָזְלוּ, אוֹ לוֹוֶה וְלֹא פָּרְעוּ, וְעַתָּה הֵם
 נִעֲשׂוּ חוֹלִים וְחִלְשִׁים וְזִקְוִקִים לְעֲזֵרַת הַבְּרִיּוֹת, וְצָרִיכִים
 לְהֶאֱכִילָם וּלְהַשְׁקוֹתָם, וּמְסַכְּנִים עֲלֵיהֶם לְהַזְדַּקֵּק לְטוֹבַת
 הַזּוּלָּת. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אִם הוֹלְכִים לְצַדֵּקָה,
 וְאֵין זִקְוִקִים לָזֶה, לְבִסּוּף לֹא יֵצְאוּ מִזֶּה הָעוֹלָם, עַד
 שֶׁיִּזְדַּקְּקוּ לְאַחֲרִים. וְעַל זֶה אָנוּ צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁאֵף פַּעַם לֹא נִצְטָרֵף לְבְרִיּוֹת, אֲלֹא
 נִתֵּן תָּמִיד דִּין וְחֶשְׁבוֹן לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ.

מֵהֵיכֵן בָּא, שֶׁאָדָם נִעֲשֶׂה רָשָׁע? כִּי אֵין לוֹ

התבודדות. סדום ועמורה היו רעים וחסאים מאד, רשעות לשם רשעות, ומה כתוב שם? ברע מלך סדם, ברשע מלך עמרה, שנאב מלך אדמה, שמאבר מלך צבויים, אלו היו הערים של הרשעים. אומר רש"י, למה נקרא ברע? אלא שהיה רע לשמים ורע לבריות. אנשים אינם מבינים שעושים דבר רע. ברגע שאדם חיב כסף ואינו משלם, זה רע לשמים ורע לבריות, אדם שגונב וגוזל, אוי לו ואוי לנפשו, למה נקרא שנאב? שונא אביו בשמים, למה נקרא שמאבר? ששם אבר לרוץ ולעוף למרד כנגדו יתברך, אלו היו סדום ועמורה. אבל אם אדם מתבודד להקדוש-ברוך-הוא, ועושה חשבון — האם יש בידי כסף של גנבה, האם נתתי צדקה? אז תכף ומיד תופס את עצמו, ומחזיר את החוב או נותן ממון לצדקה, כי כך אומרים חכמינו הקדושים (ביצה כט.): גזל ואינו יודע למי גזל — יעשה בהם צרכי רבים. ואומר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, גזלה, הלכה ה'), שצרכי רבים זה להדפיס ספרי רבנו ז"ל, שמצילים את הרבים מחטאייהם, ומקרבים יהודים להקדוש-ברוך-הוא, אלו הם צרכי רבים.

באו נתחיל מעכשו לחיות עם ישוב הדעת, לבקש את הקדוש-ברוך-הוא כל דבר שאנו צריכים. רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל'): כל המחשבות רעות

באות בתפלה; ובאמת מי שיש לו שכל — מבין, שכל המחשבות זרות הן מחטאיו. כמו שבא פעם אחת אדם אל רבנו ז"ל ואמר לו: "רבי, כשאני הולך להתפלל, אני מלא מחשבות זרות", וחיך רבנו ז"ל ואמר לו: "תקבל את זאת לכפרת עוונות", והוא לא הבין את הקשר בין הדברים. אך מוהרנ"ת ז"ל מסביר, ממה באות מחשבות זרות? מחטאי האדם, שחושב: "מה כבר יהיה אם אתפלל, מי צריך אותי", אבל אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ק), שהבחירה ביד האדם, אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה לא עושה, ואף שאדם חושב לעתים, שממנו נטלו את הבחירה, אך אין זה נכון, כי כל אדם בידו הבחירה. ואמר רבנו ז"ל, שאפלו עם המחשבות הוא יכול לעשות מה שהוא רוצה, פמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נ): המחשבה ביד האדם להטותה למקום שרוצה, כדגמת הרוכב על סוס, שיכול להוליך את הסוס לימין ושמאל, כך יכול אדם להוליך מחשבתו. אך דא עקא שאדם אינו מאמין בזה. ולכן העקר לדעת, שהמחשבה צריכה להיות דבוקה בהקדוש-ברוך-הוא, אין לי בזה העולם רק את הבורא יתברך שמו! וזאת מלמדנו רבנו ז"ל — "תרגילו עצמכם מהיום והלאה לדבר אליו יתברך, לפתח את הפה ולשיח ולספר הכל לפניו יתברך". איזה

טעם נפלא הוא זה, ולעקר את המחשבות זרות של:
 "איך צריכים אותי, דוחים אותי".

פעם אחת בא יהודי אל המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע והתלונן לפניו, שיש לו מחשבות זרות דיקא בעת התפלה, ואינו יכול להפטר מהן, ונדמה לו שאינו שוה מאומה, והקדוש-ברוך-הוא אינו צריך אותו, והתפלה אינה תפלה, ואין שומעים אותו וכו', עד שאינו יכול להתפלל כלל, בכך מה יעשה? ענה ואמר לו המגיד הקדוש: לך תסע לז'יטומיר, להתחקות אחר תלמידי רבי וועלוול, והוא רבי זאב מעיר ז'יטומיר, בעל מחבר ספר "אור המאיר". רבי וועלוול לא רצה להנות מבני-אדם, ופתח לעצמו חנות, שמוכרים בה משקאות, והנה ראה שצריך לעשות סוף לענין, כי הגויים השכורים באו בכל שעות היממה — ביום ובלילה ובאמצע הלילה, בכך החליט רבי זאב, שיעשה גדר, ומשעה פלוגית אין נכנס ואין יוצא. והנה הלה שקבל לפני המגיד ממעזריטש זי"ע, שיש לו כל-כף הרבה מחשבות זרות בתפלה, הגיע בלילה לביתו של רבי וועלוול, והיה קור עז, ונקש על הדלת, ואין עונה, והחל צונח: המגיד שלח אותי, ולא שמעו אותו, ובלית ברירה, בהיות הקור נורא, ובראותו את הגויים מתדפקים על הדלת ואין פותח, לבסוף חזר לרבו,

ואמר: יש לי המון קשיות על הרבי, הנה הוא סגר את הדלת ולא פתח. ואמר לו רבו: ישמעו אזניך מה שפיק מדבר, הוא סגר בעד הרע, שלא יוכל להכנס, אם אדם מחליט לסגר את הרע, אין יותר ברע, ברשע, אין יותר רע לשמים ורע לבריות, סוגרים את המחשבות זרות, מהיום אף אחד לא יוכל לשבר אותו.

אם יש רבי כזה כרבנו ז"ל, שאמר (לקויטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עח), אין שום יאוש בעולם כלל, אז עלינו לקבל על עצמנו — שאין משג כזה להשבר, מהיום והלאה אנו שומעים רק בקול רבנו ז"ל, מה רצה רבנו ז"ל מאתנו? שנמתיק את הדינים על-ידי המחאת כף ורקודים, ונתחיל לרקד ולשמח, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא אתנו ואצלנו, אפלו אנו הגרועים ביותר, עדין יסוד התפלה אצלנו, שנתחיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, שזה בחינת 'בית', שנעשה מהתפלה בית, שנתפיל כמו שאנו נמצאים בתוך בית, ולא נהיה מחסרי בית, ונסתובב בפנים ולא בחוץ, ונבקש כל צרכינו מלפניו תברך. והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שבוא יבוא מלך המשיח, ויקבץ את כל עם ישראל לארץ ישראל, והקדוש-ברוך-הוא בעצמו יבנה לנו את בית-המקדש הבית השלישי, וכלנו נזכה להפיר את הבורא תברך פנים בפנים, אמן ואמן.